

У баби Гальки захворів кіт. Сірий весь день лежав на призьбі, і спочатку баба подумала, що кіт вигріває на сонці свої старечі кості. Та, коли він підвівся і, заточуючись, поплентався попити води в курей, баба Галька серцем відчула недобре. Підійшла, кульгаючи, сяк-так нахилилася над ним, тримаючись однією рукою за попереk, погладила Сірого. Кіт мовчав, не зайшовшись, як бувало, розкотистим муркотінням. Сидів у спориші, похнюпившись над водою в битій-перебитій алюмінієвій мисці. Здавалось, роздивлявся своє відображення чи рахував зернини, загублені курми. Лише коли баба озвалася до нього, поскаржився їй рипучим голосом, таким не схожим на звичайне пронизливе нявкання.

— Коте, тобі болить щось, га? Коте? — забідкалася баба Галька над Сірим.

Кіт підвів голову й понюхав повітря. Його донедавна блискуча шерсть — сіра, з білою памороззю на кінці кожної шерстинки — зваялася, і від того Сірий став худим як тріска. Очі, уже не такі зелені, як за його молодості, сльозилися. Бабі здалося, що кіт плаче і просить її про допомогу. Вона обережно взяла його однією рукою, другою спираючись на розвалену клітку для кролів, і притисла до висохлих грудей. Сірий повис на ній,

не намагаючись пручатися, лише зрідка понявкуючи, чи то від болю, чи то з вдячності, що баба не залишила його на самоті.

Намостила на призьбі кубло зі своїх старих хусток, поклала туди kota. «Молока б йому», — подумала, як про дитину. Але молока не було. Кілька років тому бабі Гальці не стало сили тримати козу, і тепер уся її живність обмежувалася Сірим та трьома курками. Увімкнула електроплитку, поставила варитись яйце в літровому кухлі, вчергове подякувавши подумки хлопцям з РЕСу, які знову підключили бабі електрику після того, як шукачі дармових грошей позрізали всі проводи на стовпах та поздавали на металолом.

Клопочучись біля плитки в сінях, баба Галька час до часу виглядала на Сірого, який загих, пригрівшись у хустках. Почистила тепле яйце, дрібно пошаткувала половину, як колись для курчат, та пересипала в єдину в господарстві цілу капронову кришку. Ножем відкрила баночку кільки в томаті, висипала половину на поживклу від часу тарілку. Понесла все йому.

Та Сірий навіть не понюхав гостинець. Лежав із розплющеними очима і плакав. Дивлячись на нього, баба Галька сама ледве не плакала. Сіла на стільчик поряд, утерла очі кутиком фартуха, а тоді взяла kota й поклала його на коліна. Той мовчки притиснувся до неї.

— Що тобі болить, коте? Якби ж ти міг сказати... — примовляла баба.

Сірий був майже єдиним співрозмовником, другом і компаньйоном баби Гальки. Десять років вона сама-самісінька жила на покинутому хуторі.

«Неперспективний», — казали про хутір його колишні жителі, які один за одним збирали свій скарб та й виїжджали до перспективніших світів. Хтось до сусіднього села, хтось у райцентр, але таких було небагато — молодь повтікала звідси значно раніше. «Страшно! Вийдеш на город, а за кілька метрів такі бур'яни, аж вовки виють!» — сусідка Шура хоча й голосила, завантажуючи пожитки в машину сина, але на хутір більше не повернулася. Кажуть, у Харкові й поховали.

Бабі Гальці переселятися було нікуди. «Хіба що на кладовище», — жартувала вона, відбиваючись від закидів поштарки Лесі, яка не втомлювалася пропонувати бабі вдівців «на виданні» із сусіднього села. «Я вже своє замужем відбула», — повторювала. Поштарка сердилася і час до часу зігхала, жаліючи вперту бабу. І, хоча та не виписувала жодних газет, Леся щотижня по суботах крутила педалі велосипеда, аби привезти бабі Гальці на хутір «гуманітарну допомогу»: хлібину, баночку кільки в томаті, пачку вафель та півкіло цукерок «Корівка». Баба розплачувалася з поштаркою авансом, і наступної суботи вдосвіта знову починала виглядати свою гуманітарну місію.

Були колись у баби Гальки чоловік і четверо синів, та розгубилася згадка про них, розвіялася за вісімдесят п'ять літ, які їй уже відміряв Бог. Перший син помер немовлям, навіть назвати його не встигли. Так і залишився безіменним горбиком землі під старою грушею. Висохла вже й груша, а баба досі згадувала. «Доглянув би мене синочок, якби живий був», — думала щоразу, ідучи на город повз рідний горбик, і втирала очі.

Старший син, Микола, служив на флоті в Мурманську. Хвацький, веселий морячок у безкозирці, коли

приїздив до батьків у відпустку, розбив не одне дівоче серце. А закінчилася служба — пропав Микола. Чи то зовсім обрусів він у далеких краях, відцуравшись батька з матір'ю, чи то поглинули його холодні води Баренцого моря, та відтоді від Миколи не було ані звістки. Пробувала шукати бабиного сина Леся-поштарка: написала до програми «Жди мене», але досі не отримала відповіді. Багато, мабуть, таких по світу, які чекають на когось.

Середульший бабин син, Грицько, непутящий був від самого дитинства. То шибку в когось розгатить, то яблука в сусідів обтрусить, а то й жменю цукерок у магазині поцупить. Коли половина хутірських хлопців-однолітків утирала розбиті Грицьком носи, він з другою половиною йшов шукати пригод до райцентру. Тому, коли хлопець нарешті подорослішав, вивчився на комбайнера і пішов у прийоми в сусіднє село, хутір зітхнув з полегшенням. На біду, обраниця Грицька — старша за нього жінка, ще більше, ніж кохала чоловіка, полюбляла випити. Бабин же син і так від цієї справи не відмовлявся, а якщо дружина пригощала та припрошувала, то й поготів. Отак після чергової п'ятики вони живцем і погоріли у власній хаті від запаленої цигарки.

Молодшого сина баби Гальки звали Сашком. Сашко був інтелігентом, бо вчився в технікумі в самому Харкові і носив окуляри з товстими скельцями. У свої нечасті приїзди додому він любив розгортати перед матір'ю карту Радянського Союзу та показувати їй міста, куди він колись неодмінно її повезе. Москва, Ленінград і, звичайно ж, Мурманськ. Одного разу після відвідин Сашко не дійшов лише сотню метрів до поїзда на Харків. На станції Ков'яги у вранішній темряві його збила електричка.